

KARTY PRACY DO ROZDZIAŁU PROBLEMY WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA

Zadanie 1. (3 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Podział świata na kraje wysoko i słabo rozwinięte jest skutkiem rewolucji przemysłowej. To ona go stworzyła, dzieląc świat na część rozwiniętą, biorącą udział w uprzemysłowieniu, i tę zacofaną, odgrywającą drugoplanową bądź znikomą rolę w industrializacji. Z tego stanu rzeczy zaczęto zdawać sobie sprawę już w wieku XIX tak w Europie, jak i poza nią. Z czasem tożsamość między światem wysoko rozwiniętym a uprzemysłowionym została zerwana. Pierwsze pęknięcie to narodziny świata komunistycznego w 1917 r. Ostateczne jej zerwanie nadeszło jednak dopiero po II wojnie światowej, gdy industrializacja stała się w pełni procesem globalnym, a pionierzy uprzemysłowienia osiągnęli w swych granicach wysoką jakość życia. (...) Stąd po II wojnie światowej na podział rozwojowy świata zaczęto z czasem patrzeć przez pryzmat jakości życia, definiowanej jednak najpierw jedynie od strony ekonomicznej, później zaś społeczno-ekonomicznej. Tam, gdzie jakość życia identyfikowano jako wysoką, wskazywano globalną Północ; w innym wypadku zaś globalne Południe. Przełom lat 80. i 90. XX w. pokazał jednak, że takie rozumienie jakości życia jest zbyt wąskie i powinno zostać rozszerzone o polityczny aspekt, określany przez stopień zachowywania praw politycznych i swobód obywatelskich. (...) Nie da się w świecie współczesnym oddzielić bogatej Północy od biednego Południa za pomocą jednej linii. Globalna Północ przypomina archipelag wysp rozrzuconych na oceanie globalnego Południa. (...) Podział globalny na kraje wysoko i słabo rozwinięte jest bowiem tylko jedną z płaszczyzn podziału rozwojowego. Nośnikami rozwoju są ludzie i stąd procesy globalizacji swobodnie mieszają pierwiastki Północy i Południa, budując ten podział na różnych płaszczyznach – od globalnej, poprzez regionalne i krajowe aż do lokalnych. Pierwszy i Trzeci Świat można więc też odnaleźć na przykład w granicach jednego państwa, a nawet miasta.

Na podstawie: „Geografia w szkole”, 3/2012, s. 11–12.

a) Wyjaśnij główną przyczynę podziału świata na kraje wysoko i słabo rozwinięte.

b) Napisz krótko, według jakich kryteriów dzielono kraje pod względem stopnia rozwoju po II wojnie światowej.

c) Oceń, czy podział świata na bogatą Północ i biedne Południe jest wciąż aktualny.

Zadanie 2. (2 p.)

Wypisz trzy przyczyny dysproporcji w rozwoju państw oraz trzy sposoby ich niwelowania.

Przyczyny dysproporcji:

-
-
-

Sposoby niwelowania dysproporcji:

-
-